herpy

GECKOR

Bavay's gecko

Eurydactylodes vieillardi

Eurydactylodes vieillardi är en liten, lugn och nattaktiv gecko från skogarna på Nya Kaledoniens huvudö, med stora, oregelbundna fjäll som liknar oljedroppar på vatten och en gripsvans. Den kan spruta en illaluktande vätska från svansen när den blir skrämd.

Familj: Diplodactylidae Tidigare namn: *Platydactylus vieillardi; Eurydactylus vieillardi*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**10-13 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**4-12 g**
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Värmeplats	**27-29 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter, frukt och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**50-90 dagar** vid 22-26 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Eurydactylodes vieillardi är en liten, smal gecko med triangulärt huvud, rundad nos, stora ögon utan ögonlock och vertikala pupiller. Kroppen är hoptryckt från sidorna, och de stora, släta, oregelbundet placerade fjällen ger djuret ett säreget utseende som påminner om oljedroppar i vatten. Färgen är oftast en nyans av oliv eller grönt med grå, grön, gul eller rostfärgad hud mellan fjällen. Som många andra geckor kan den växla mellan en ljus, klar ton och en mörk, nästan svart dräkt. Hanarna är mindre och ofta starkare färgade än honorna, särskilt under parningstiden.

Kroppen ensam (nos till kloak) blir högst omkring 6 cm. Svansen är gripande och i sin ursprungliga form 100-115 % av kroppslängden, så att den totala längden ligger på omkring 10-13 cm. Vikten är inte dokumenterad för *E. vieillardi*; hos den närstående *E. agricolae* väger honorna 10-12 g och hanarna 4-7 g. Under svansspetsen sitter häftlameller. Tungan och munnens insida är gula till orange. Hos hanarna sitter en rad porer framför kloaken, och de används för att skilja könen åt.

Arten beskrevs av Bavay 1869 som *Platydactylus vieillardi* och är typart för släktet *Eurydactylodes*. Artnamnet hedrar Eugène Vieillard, läkare i den franska flottan, som samlade in typexemplaret. Släktet har fyra arter, och de två som oftast ses i terrarier är *E. vieillardi* och *E. agricolae*. De kan kännas igen på den gula fåran från munnen mot örat: når den ända fram till örat är det *E. agricolae*, och når den inte dit är det *E. vieillardi*.

Hos båda arterna sitter det körtlar i svansen, och djuret kan spruta ut en klibbig, illaluktande vätska när det känner sig hotat. Det är bara beskrivet hos *Eurydactylodes* och släktet *Strophurus* och har utvecklats två gånger oberoende av varandra bland geckor. Vätskan är knappast farlig för huden men kan ge smärtsam ögonirritation.

Med god skötsel kan djuret leva minst 10 år och förmodligen längre.

Utbredning och livsmiljö

Arten är endemisk för Nya Kaledonien i sydvästra Stilla havet och är känd från huvudön Grande Terre. Typlokalen är Houagape, och utbredningen anges som den centrala och östra delen av huvudön. Släktet som helhet finns också på Belepöarna och Île Yandé, men det finns inga dokumenterade fynd av *E. vieillardi* där.

Utbredningens exakta gränser är oklara, och kartan visar därför ett uppskattat område i den centrala och östra delen av ön. Eventuella fynd utanför Nya Kaledonien på kartan härrör förmodligen från djur i fångenskap eller felregistreringar.

> **Naturlig utbredning:** Nya Kaledonien.

LIVSMILJÖ

Livsmiljön är skog och snår upp till omkring 950 meters höjd. Djuren lever i buskage och lövverk och rör sig mest längs grenar i den skuggiga undervegetationen i fuktig skog och bara sällan uppe i trädkronorna. De är nattaktiva och gömmer sig i lövverket på dagen, men de söker sig också ut på grenarna och solar under dagtid.

Klimatet på Nya Kaledonien är subtropiskt, med en fuktig säsong och en svalare, torrare del av året. Det finns inga mätningar av temperatur och fuktighet just där *E. vieillardi* lever, så siffrorna för terrariet bygger på skötseln av släktet som helhet.

Skötsel

TERRARIET

För ett vuxet djur ska terrariet vara minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd). Större är alltid bättre, och höjden är viktigare än bottenytan, eftersom arten klättrar. Ett par eller en liten grupp med en hane och två honor kan hållas tillsammans men behöver ett större terrarium än ett enskilt djur. Utan avel finns det ingen anledning att hålla mer än ett djur. Ett glasterrarium med nät eller delvis nät i locket passar bra, eftersom arten behöver hög luftfuktighet men också luft.

Inred med många små grenar i olika tjocklekar, lianer, kork och blad så att djuret kan klättra, gömma sig och sova i lövverket. Det ska finnas gömmor på alla höjder och inte bara på marken. Levande eller konstgjorda växter ger skydd, och levande växter hjälper samtidigt till att hålla kvar fukten.

Som bottensubstrat fungerar en fuktbindande blandning, till exempel 60 % ekologisk plantjord och 40 % kokosfiber, gärna med ett tjockt lager löv ovanpå. Substratet dämpar ett eventuellt fall och hjälper till att hålla luftfuktigheten uppe. Ta bort spillning dagligen och byt ut smutsigt substrat löpande. Hela substratet byts var tredje till fjärde månad. Ingen särskild inredning är dokumenterad för just *E. vieillardi*, så rekommendationerna gäller släktet som helhet.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

TEMPERATUR

Eurydactylodes vieillardi är nattaktiv och trivs bäst vid måttliga temperaturer. På dagen ska det vara 22-26 °C i större delen av terrariet och en varm plats under en lampa på 27-29 °C. På natten ska temperaturen sjunka till 20-23 °C.

Det enklaste sättet att värma är en vit värmelampa på omkring 40 W som sitter över en gren högst upp i terrariet. Är platsen för varm byter man till en svagare lampa; är den för kall, till en starkare. Värmen är högst upptill och lägst nedtill, och det ska finnas grenar och löv på alla höjder så att djuret själv kan välja. Mät med en digital termometer och fäst givaren vid grenen under lampan. Går temperaturen över 30 °C ska den ned genast.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Arten trivs bäst i hög luftfuktighet, och ett genomsnitt på 60-80 % är målet, mätt mitt i terrariet. Det är naturligt att fuktigheten är lägre i den varma änden och högre i den svala. Den ska stiga på natten och sjunka under dagen, men aldrig understiga 50 %. Ihållande för hög eller för låg fuktighet ger hälsoproblem.

Spraya terrariet ordentligt med en tryckflaska varje kväll och på morgonen efter behov. Det höjer fuktigheten och ger djuret dricksvatten i form av droppar på bladen. Ställ dessutom in en skål med friskt vatten, till exempel på foderhyllan, och skrubba den med desinfektionsmedel för djur en gång i veckan. Ventilationen ska vara tillräckligt god för att substrat och grenar ska kunna torka upp mellan sprayningarna.

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv men söker sig ut på grenar och solar under dagen. Den klarar sig utan UVB när den får D3-vitamin via fodret, men trivs bättre med svagt UVB-ljus, som också framhäver färgerna. Använd ett UVB-rör för skuggdjur (Ferguson-zon 1), till exempel ett T5-rör på 7 %, på 20-30 cm höjd över nät eller 25-40 cm under nät. Ett mindre rör på 2,4 % ska sitta närmare, omkring 10 cm över nätet. Målet är ett UV-index på 1-2 på den översta grenen, och det kontrolleras bäst med en UV-mätare. Det ska alltid finnas skugga i resten av terrariet.

Ha ljuset tänt 10-12 timmar på vintern och något längre på sommaren, gärna styrt av en timer. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Arten äter både insekter och frukt. Fodret kan bestå av ungefär hälften färdigfoder i pulverform för fruktätande geckor, som rörs ut med vatten till en tjock gröt, och hälften levande insekter. Ge gröten i en liten skål på en väggmonterad foderhylla och inte på marken. Använd flera olika smaker och växla mellan dem, så att kosten blir varierad.

Ungdjur upp till ett års ålder får insekter varannan dag och gröt två till tre gånger i veckan. Vuxna djur får insekter två till tre gånger i veckan och gröt två till tre gånger i veckan. Lämpliga insekter är syrsor, dubiakackerlackor, andra kackerlackor, gräshoppor, silkesmaskar och vaxmott. Insekterna ska vara små, 6-13 mm för ett litet djur, och får inte vara längre än avståndet mellan djurets ögon.

Pudra insekterna lätt med kalk för att rätta till förhållandet mellan kalk och fosfor, och låt dem äta bra foder i två till tre dagar före utfodring. Färdigfodret är redan berikat med vitaminer och mineraler. Färsk frukt behövs inte när färdigfodret är på plats.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Eurydactylodes vieillardi är en liten, robust och förhållandevis långsam gecko som kan bli ganska tam. Låt ett nytt djur vara i fred i två veckor innan hanteringen börjar, och bara om det har ätit. Börja med korta besök där handen bara hålls stilla i terrariet så att djuret vänjer sig vid den, och låt det komma till dig självt. Därefter kan hanteringen börja med under fem minuter åt gången. Stötta fötter, kropp och svans och låt djuret gå från hand till hand i stället för att hålla fast det. Håll dig nära golvet eller en mjuk yta ifall djuret skulle hoppa. Ta aldrig tag i svansen. Hantera helst på kvällen så att du inte stör djurets vila.

Är djuret skrämt kan det spruta en klibbig, stinkande vätska från svansen. Den är knappast farlig för huden men ger smärta i ögonen om den träffar dem. Vänta en stund innan djuret sätts tillbaka, så att det inte lär sig att sprutandet tar det hem, och tvätta sedan händerna noga med tvål.

Djuren kan hållas i par eller små grupper med en hane och två honor, men hanar får inte hållas tillsammans. Grupphållning är bara dokumenterad för släktet, inte för just den här arten.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna är mindre än honorna och har en rad porer framför kloaken. Det finns ingen dokumenterad säker ålder eller vikt för när djuren är redo för avel hos *Eurydactylodes vieillardi*. Som tumregel bör djuret vara fullvuxet innan det sätts i avel, och en hona ska ha goda kalkreserver och vara i god kondition.

PARNING

Hanen är mer färgrik än honan under parningstiden. En sval period hjälper djuren att komma igång: sänk dagstemperaturen till 20-22 °C i två till tre månader och höj den sedan igen till 22-26 °C. Rådet är lånat från den närstående *E. agricolae*, vars skötsel är nästan densamma. Sätt hanen hos honan eller en liten grupp och håll ett öga på djuren.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Eurydactylodes vieillardi är äggläggande. Hos den besläktade *E. agricolae* gräver honan ned äggen och får ett mörkt, tvärbandat mönster medan hon lägger. Hon lägger flera äggkullar per år med tre till fyra veckors mellanrum, upp till omkring 14 ägg första året. Kullstorleken är inte dokumenterad för *E. vieillardi*, men som hos de flesta geckor är det förmodligen ett eller två ägg åt gången. Ge honan en äggläggningslåda med fuktig kokosmull eller jord så att hon kan gräva. Ge henne rikligt med kalk och insekter under hela säsongen.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt, utan att vända dem, till en separat liten låda med fuktig vermikulit eller annat fuktigt substrat och en luftfuktighet på 70-80 %, och öppna locket var fjärde till sjunde dag så att luften byts. Lådan hålls vid 22-26 °C. Vid den temperaturen kläcks äggen efter 50-90 dagar, vid 23-24 °C vanligtvis efter 70-90 dagar.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Uppfödning av ungar är inte beskriven för *Eurydactylodes vieillardi*. Ungarna är små och får förmodligen samma skötsel som de vuxna, men i en mindre faunalåda med hushållspapper eller mossa, grenar och blad, daglig sprayning och en skål med färdigfoder. De får små insekter pudrade med kalk varannan dag. Ge varje unge gott om utrymme och håll ett öga på dess tillväxt och vikt.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns inga hälsodata för just *Eurydactylodes vieillardi*. Typiska problem hos geckor i släktet beror på skötseln:

- Ihållande för hög eller för låg fuktighet, som ger hud- och andningsproblem. Håll fuktigheten på 60-80 % och låt terrariet torka upp under dagen.
- För mycket värme. Håll temperaturen under 30 °C.
- Brist på kalk och D3-vitamin, särskilt hos honor i avel. Pudra insekterna med kalk och ge svagt UVB-ljus.
- Förlust av svansen efter hantering. Ta aldrig tag i svansen.
- Ögonirritation hos dig själv efter kontakt med svansens sekret.

Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller verkar slött. Nya djur som inte äter efter två veckor ska inte hanteras, utan kontrolleras hos veterinär.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.